

ВИСНОВОК

про наукову новину, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему: «Експериментування як вид діяльності дітей у дошкільній педагогіці України (середина XX – початок XXI століття)»
здобувача ступеня доктора філософії

Карук Інни Василівни

за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Публічна презентація проведена на кафедрі педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

14 лютого 2023 року, протокол №2

1. Актуальність теми дослідження. Сучасний етап розвитку людської цивілізації характеризується інтенсивним використанням цифрових технологій, збільшенням обсягів інформації, нелінійністю і високими соціальними ризиками, що в сукупності є визначальним фактором розвитку економіки, політики, науки, освіти. Темпи розвитку суспільства настільки високі, що більшості людей доводиться постійно підвищувати кваліфікацію, аби бути конкурентоспроможними на ринку праці. Тому нині надзвичайно актуальною є проблема формування в людини ще з раннього віку таких умінь, навичок і компетенцій, як уміння вчитися, спостерігати за довколишнім світом і відшуковувати способи безпечного використання його ресурсів для розвитку цивілізації. Саме тому за останні десятиліття світові освітні системи змінюються й удосконалюються відповідно до запитів і потреб суспільства, науки, культури, економіки.

Закони України «Про освіту» (2017), «Про дошкільну освіту» (2001), Базовий компонент дошкільної освіти (2021) визначають стратегію і тактику реформування освітньої галузі нашої держави. У цих нормативних документах наголошено, що на сучасному етапі розвитку нашої країни важливого значення набуває виховання людей, які будуть мислити самостійно, творчо, висловлювати власні незалежні думки, генерувати нові ідеї для суспільного життя.

Ключові компетентності, яких дошкільники мають набути в закладі дошкільної освіти, одержують продовження в освітньому процесі школи та закладу вищої освіти (Базовий компонент, 2021). Ці компетентності в дітей формуються під час різних видів діяльності. Але єдиним видом діяльності, який забезпечує ефективний вплив на формування всіх компетентностей, є експериментування.

Організація експериментування стимулює прагнення до пізнання й засвоєння нових знань, сприяє розвитку творчих та інтелектуальних здібностей; допомагає самостійно шукати виходи зі складних ситуацій, відповідати на проблемні запитання; сприяє художньо-естетичному, фізичному та комунікативному розвитку дітей.

Головна перевага експериментування як виду діяльності полягає в тому, що воно дає дітям реальні уявлення про різні сторони об'єкта, що вивчається, про його взаємовідносини з іншими об'єктами та з предметним світом. У процесі експериментування розвивається пам'ять дошкільника, активізуються розумові

процеси, оскільки постійно виникає необхідність здійснювати операції аналізу та синтезу, порівняння та класифікації, узагальнення. Необхідність переказувати й осмислювати побачене, формулювати виявлені закономірності та висновки стимулює в дитини розвиток мовлення. Наслідком є не лише ознайомлення з новими фактами, а також і накопичення фонду розумових прийомів та операцій, що розглядаються як розумові вміння дитини дошкільного віку.

Проблема експериментальної діяльності дошкільників досліджувалась багатьма філософами, психологами й педагогами ще з кінця XVII століття. Корифеї освітньої думки минулого – А. Дістерверг, Я.-А. Коменський, М. Монтель, М. Монтессорі, Й. Песталоцці, Ф. Фрйобель, К. Ушинський, В. Сухомлинський та інші – описують важливість застосування практичних методів, які спонукають до активного мислення, самостійності та творчості.

Питанням ефективності різних форм організації навчальної діяльності присвячено наукові праці сучасних дослідників, а саме: О. Акімової, О. Волошиної, В. Дяченко, І. Гудзик, Н. Лазаренко, В. Науменко, Л. Присяжнюк, В. Шахова, О. Ярошенко та ін. Теоретичні основи експериментування як виду діяльності дітей висвітлено в працях О. Дибіна, І. Куліковської, Н. Совгір, Л. Прохорової. Психологічні передумови експериментальної діяльності широко представлено в працях психологів і педагогів: І. Беха, Л. Виготського, О. Запорожця, Г. Костюка, В. Моляко. Сучасні українські дослідники, як-от: О. Біда, Г. Беленька, Н. Горопаха, А. Коломієць, Н. Кот, К. Крутій, Н. Лисенко, І. Стеценко, З. Плохій, Л. Присяжнюк, Н. Яришева наполягають на організації та впровадженні експериментування як специфічного виду провідної діяльності дітей в освітній процес закладів дошкільної освіти. У своїх працях науковці аналізують різні аспекти практичного застосування такої діяльності дітей.

Дослідники С. Кулачківська (1996) та С. Ладивір (1996) визначили форми організації експериментування в закладі дошкільної освіти, а саме: індивідуальну роботу та підгрупову роботу з дітьми. Г. Беленька (2004) у своїх роботах виокремлює дві групи методів керівництва експериментальною діяльністю дошкільників: безпосередні (прямі) методи – залучення до спільних дій з вихователем, запрошення до обстеження обладнання, допомоги в його розміщенні, виконання доручень; опосередковані методи – організація розмов та бесід з дітьми за результатами спостережень у природі, ігри з природним матеріалом, праця у квітниках, побутова діяльність дітей, залучення до міркувань.

Авторка численних наукових праць і програм для дітей раннього та дошкільного віку К. Крутій переформатовує традиційну систему дошкільної освіти, упроваджуючи інновації (STREAM-освіта, акції «Педагогіка калабані», «Реджіо-провокації», флешмоб «День без іграшок», «Освітня подорож», «Освітні ситуації» та інші). І саме дитяче експериментування є одним із провідних типів діяльності в новітніх підходах дослідниці.

Отже, науковці виявляють зацікавленість не стільки феноменом дитячої експериментальної діяльності, скільки структурою та методикою її організації. Зусилля дослідників сконцентровані на формуванні системи знань і вмінь дітей раннього та дошкільного віку, розвитку пізнавальної активності, розумових операцій, психічних процесів, позитивного ставлення до довкілля та бажання

його досліджувати – усього цього можна досягнути, упроваджуючи експериментування як один із провідних видів діяльності дітей.

Вивчення та узагальнення наукових і методичних джерел дає підстави стверджувати, що проблема становлення експериментування як виду діяльності дітей не була предметом окремого педагогічного дослідження в Україні.

Результати вивчення нормативно-правових документів, історичних і педагогічних праць із проблеми становлення експериментування як виду діяльності дітей дозволили виявити низку суперечностей, зокрема між:

- необхідністю збереження історико-педагогічного досвіду організації дитячого експериментування в системі дошкільної освіти України і недостатнім критичним осмисленням та узагальненням цього досвіду в педагогічній науці й практиці;

- значними теоретичними і практичними досягненнями педагогів (80-ті роки ХХ – початок ХХІ століття) і неналежним науковим обґрунтуванням можливостей творчого впровадження їх в освітню практику сучасних закладів дошкільної освіти;

- збільшеними вимогами до розробки методичних рекомендацій і організації експериментування як виду діяльності дітей згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти та його практичним упровадженням;

- суспільною потребою оновлення змісту дошкільної освіти та недостатнім рівнем дослідження реалізації інноваційного змісту в дитячому експериментуванні;

- необхідністю прогнозування результатів упровадження нових напрямів організації експериментування як виду діяльності дітей і фрагментарністю історико-педагогічного знання про результати наукових пошуків попередніх років.

Глобалізаційні процеси інтегрування науково-освітньої системи України в міжнародний освітній простір актуалізують проблеми критичного аналізу й доцільної ретроспекції вітчизняного науково-педагогічного досвіду, використання досягнень відомих науковців, дослідників минулого в сучасних умовах. Цілісно та системно процес становлення експериментування як виду діяльності дітей у дошкільній педагогіці України (середина ХХ – початок ХХІ століття) в історико-педагогічній думці не досліджувався. Для успішного розв’язання зазначеної проблеми особливий науковий інтерес становлять різні аспекти педагогіки дошкільної освіти як науки та дослідження експериментальної діяльності дітей в їх історичному розвитку.

Актуальність окресленої проблеми, стан її наукової розробленості, важливість об’єктивного осмислення теоретичного і практичного досвіду минулого для розвитку сучасної освіти в Україні зумовили вибір теми дисертаційного дослідження.

2. Зв’язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано в контексті досліджень Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського як складової науково-дослідної теми кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами «Педагогічний супровід особистісно-професійного розвитку майбутнього вчителя» (0119U102999) та кафедри дошкільної освіти «Підготовка фахівців дошкільної та початкової освіти в умовах інтеграції України в

Європейській освітній простір» (0121U109684). Тема дисертації затверджена вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 4 від 25.10.2017 р.) та узгоджена на засіданні Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні (протокол № 5 від 24.09.2019 р.).

3. Наукова новизна результатів дослідження полягає у тому, що *вперше*: здійснено аналіз проблеми розвитку та становлення експериментування як виду діяльності дітей у дошкільній педагогіці України середини ХХ – початку ХХІ століття; виявлено чинники, що впливали на розвиток змісту і форм реалізації дитячого експериментування: зовнішні (суспільно-політичні, ідеологічні, соціально-культурні) та внутрішні (науково-педагогічні парадигми, авторські концепції дослідницько-експериментальної діяльності дошкільників); виокремлено періоди становлення експериментування як виду діяльності дітей у дошкільній педагогіці України середини ХХ – початку ХХІ століття в історичній послідовності: І період (1947-1990 рр.) – відбудова дошкільного виховання, поява дефініції поняття «дитяче експериментування»; ІІ період (1991-2000 рр.) – перебудова, розвиток дошкільного виховання та виокремлення експериментальної діяльності дітей дошкільного віку, програмотворення; ІІІ період (2001-2021 рр.) – демократизація дошкільної освіти та стрімке впровадження експериментування в освітню діяльність дітей; узагальнено досвід організації експериментальної діяльності дітей раннього та дошкільного віку в досліджуваній період; уточнено зміст ключових понять: «дитяче експериментування», «діяльність», «дослід», «дослідницька діяльність», «дослідницько-експериментальна діяльність», «експеримент», «експериментальна діяльність», «спостереження»; доповнено історико-педагогічні відомості про специфіку організації експериментальної діяльності дітей у вітчизняній педагогічній науці; подальшого розвитку набуло обґрунтування доцільності впровадження експериментування як виду діяльності дітей під час вивчення всіх освітніх напрямів у закладах дошкільної освіти.

До наукового обігу введено маловідомі архівні джерела, пов'язані з дослідженням проблем становлення експериментування як виду діяльності дітей у дошкільній педагогіці України (середина ХХ – початок ХХІ століття).

4. Теоретичне та практичне значення результатів дослідження полягає у вивченні історико-педагогічних організації експериментальної діяльності дітей у дошкільній педагогіці України середини ХХ – початку ХХІ століття; уточнені сутності базових понять і категорій дослідження та обґрунтовано періодизацію розвитку теорії і практики становлення експериментальної діяльності дітей середини ХХ – початок ХХІ століття; охарактеризовано особливості та виявлено тенденції розвитку експериментальної діяльності дітей у визначений період.

Узагальнення матеріалів і висновків сприяють збагаченню історико-педагогічних знань, розширенню джерельної бази з окресленої проблеми, поглибленню змісту курсу «Історія педагогіки», «Основи природознавства з методикою викладання», «Соціоігровий практикум», «Методика формування компетентностей за освітнім напрямом «Гра дитини». Основні положення та висновки проведеного дослідження висвітлено в практикумі «Дитяче експериментування в закладах освіти» для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта. Початкова освіта»

(2021) і впроваджено в освітній процес підготовки майбутніх вихователів під час вивчення вибіркової початкової дисципліни «Дитяче експериментування в закладах освіти» у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського. Проведено 3 майстер-класи для педагогів, що висвітлюють тематику дослідження: «Я досліджую світ» під час Всеукраїнського практичного семінару «Результати запровадження STREAM-освіти дошкільників та пріоритети STEM-освіти молодших школярів» (Вінниця, 2019); «Вітражні дива. Гутництво» (Вінниця, 2020); «Незвичайне у звичайному» (Вінниця, 2022). Основні результати можуть бути використані в сучасних умовах реформування дошкільної освіти, під час розробки підручників і посібників з педагогіки дошкільної освіти, методичних рекомендацій для студентів закладів вищої освіти та для вихователів закладів дошкільної освіти.

5. Особиста участь автора. У статті Karuk, I., Kolesnik, K., Kryvosheya, T., Prysiashniuk, L., Shykyrynska, O., Vyshkivska, V., & Komarivska, N. (2022) «The development of cooperation skills of senior preschoolers in the experimentation process» авторкою описано приклади дитячого експериментування; здійснено аналіз праць педагогів та психологів, присвячених розвитку дитячого експериментування. В публікації Karuk, I., Kolesnik, K., Kryvosheya, T., Prysiashniuk, L., & Shykyrynska, O. (2021) «Organization of group activities of older preschool children in the process of experimenting» авторськими є вихідні твердження та визначення факторів, які обґрунтовують важливість запровадження дитячого експериментування в заклади дошкільної освіти. У статті Голюк, О. А., Карук, І. В., Колеснік, К. А., & Комарівська, Н. О. (2022) «Експериментування як засіб пізнавального та мовленнєвого розвитку дітей під час застосування групових форм роботи» авторка показує взаємозв'язок експериментування та мовленнєвого розвитку; сформовані умови для розвитку пізнавальної та мовленнєвої діяльності дитини засобами експериментальної діяльності. В публікації Присяжнюк, Л. А., Колеснік, К. А., Карук, І. В., & Король А.В. (2022) «Підготовка майбутніх педагогів до реалізації середовищного підходу до організації освітнього процесу в закладах дошкільної і початкової освіти в контексті впровадження європейського досвіду» проаналізовано праці науковців, які здійснюють розробку теоретичних та методичних засад підготовки майбутніх педагогів до реалізації середовищного підходу; визначено умови, що забезпечують саморозвиток особистості, реалізацію її творчого потенціалу та розвитку дослідницької діяльності. В статті Колеснік, К., Комарівська, Н., Карук, І., & Пахальчук, Н. (2022) «Розвиток зв'язного мовлення старших дошкільників засобами театралізації» авторським є опис практичної складової впровадження експериментування під час розвитку мовлення у процесі театралізованої діяльності дітей. У публікації Крутій, К. Л., & Карук, І. В. (2021) «Дитячі okazіоналізми як вид елементарного експериментування зі словом» авторка виокремила групи дитячих okazіоналізмів на основі опрацьованої науково-методичної літератури та власного досвіду; розкрила зміст поняття «дитячі okazіоналізми» на основі аналізу науково-педагогічних праць педагогів. Стаття Карук, І. В., & Колеснік К. А. (2021) «Реалізація освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтв» у процесі експериментування та групової діяльності дошкільників» здобувачкою розкрито зміст та особливості організації групової форми роботи та дослідницько-експериментальної діяльності під час реалізації освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтв». У публікації Крутій, К. Л., & Карук, І. В. (2018) «Підготовка майбутніх

вихователів до запровадження технології «Освітня подорож» як форми реалізації партнерської діяльності дитини і дорослого» авторськими є ідеї використання технології «Освітня подорож», які передбачають дитяче експериментування; описано маршрутний лист як путівник та підказку під час дослідження об'єктів, предметів та явищ довкілля. У статті Імбер, В. І., Карук, І. В., & Колеснік, К. А. (2018) «Використання інформаційно-комунікаційних технологій під час застосування освітніх ситуацій у процесі групової діяльності з дітьми дошкільного віку» авторкою проаналізовано ідеї К. Крутій щодо створення «освітніх ситуацій» з дітьми дошкільного віку; виокремлено провідні прийоми створення освітніх ситуацій. У публікації Крутій, К.Л., Грицишина, Т.І., Голюк, О. А., Деснова, І. С., Зданевич, Л. І., Каплуновська, О. М., & Карук, І. В. (та ін.). (2019) «STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт: альтернативна програма формування культури інженерного мислення в дітей передшкільного віку» авторкою описано значення та особливості організації експериментування та гри-експериментування як засобів розвитку дослідницької активності дітей дошкільного віку. В статті Карук, І. В., & Стахова І. А. (2020) «Феєрична кулінарія» авторкою висвітлено вправи для дітей з елементами експериментування у світі «Кулінарії». Публікація Карук, І. В., Білик, Т. С., & Колеснік К. А. (2019) «Дитяче експериментування як засіб розвитку пізнавальної активності старших дошкільників» містить авторське обґрунтування теоретико-методичних аспектів організації дитячого експериментування в природі; описано етапи становлення експериментування як типу діяльності дітей. У праці Любчак Л. В., & Карук І. В. (2019). «Перші сходінки до педагогічної професії: практикум з навчальної дисципліни «Педагогіка загальна зі вступом до спеціальності» для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта»» авторкою сформовані завдання для самостійної роботи студентів; висвітлено питання форм, методів, прийомів та засобів навчання, через які реалізується дитяче експериментування. Праця Присяжнюк, Л. А., Стахова, І. А., & Карук, І. В. (2018). «Основи природознавства з методикою: практикум з навчальної дисципліни для студентів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка»» містить авторські завдання для самостійної роботи студентів; описано практичне та лабораторне заняття, темою яких є «Нескладні досліди в ознайомленні дітей з природним довкіллям».

Дисертаційна робота виконана на кафедрі педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. *Науковий керівник* – доктор педагогічних наук, професор *Крутій Катерина Леонідівна*.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота Карук Інни Василівни є результатом самостійних досліджень, не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

6. Перелік публікацій за темою дисертації. За результатами досліджень опубліковано 29 наукових праць, у тому числі 14 – одноосібних: 2 статті у співавторстві, у виданнях, що індексується в наукометричних базах даних Web of Science; 3 статті одноосібні та 6 статей у співавторстві представлено в наукових фахових виданнях України; 5 одноосібних публікацій та 1 у співавторстві – в

зарубіжних наукових виданнях; 6 одноосібних праць та 2 у співавторстві – у збірниках матеріалів наукових конференцій різних рівнів та періодичних виданнях України; 1 одноосібний практикум і 2 у співавторстві; 1 програма для дітей дошкільного віку.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Karuk, I., Kolesnik, K., Kryvosheya, T., Prysiazhniuk, L., Shykyrynska, O., Vyshkivska, V., & Komarivska, N. (2022). The development of cooperation skills of senior preschoolers in the experimentation process. *Society. Integration. Education*, I, 404-414. (індексується у наукометричній базі Web of Science). Посилання на публікацію <http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/6838>
<http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/6838> (автор. внесок – 0,2 друк.аркуша).

DOI: <https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6838>

2. Karuk, I., Kolesnik, K., Kryvosheya, T., Prysiazhniuk L., & Shykyrynska, O. (2021). Organization of group activities of older preschool children in the process of experimenting *Society. Integration. Education*, II Rezekne, 729-743. (індексується у наукометричній базі Web of Science). Посилання на публікацію <http://journals.ru.lv/index.php/SIE/article/view/6247> (автор. внесок – 0,2 друк.аркуша).

DOI: <https://doi.org/10.17770/sie2021vol2.6247>

3. Карук, І. В. (2022). Зміст організації дитячого експериментування впродовж 1950-1990 рр. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», Вип. 47. Том 1, с. 28-32. (індексується у наукометричній базі даних Index Copernicus International, внесений до переліку фахових видань України категорії «Б»). Посилання на публікацію http://www.aphn-journal.in.ua/archive/47_2022/part_1/4.pdf

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/47-1-4>

4. Голук, О. А., Карук, І. В., Колеснік, К. А., & Комарівська, Н. О. (2022). Експериментування як засіб пізнавального та мовленнєвого розвитку дітей під час застосування групових форм роботи. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*, 1 (28), с. 59-68. (індексується у наукометричній базі даних Google Scholar, Index Copernicus International, внесений до переліку фахових видань України категорії «Б»). Посилання на публікацію <http://pi.iod.gov.ua/index.php/arkhiv?id=51> (автор. внесок – 0,2 друк.аркуша).

DOI: [https://doi.org/10.32405/2413-4139-2020-1\(28\)-53-59](https://doi.org/10.32405/2413-4139-2020-1(28)-53-59)

5. Присяжнюк, Л. А., Колеснік, К. А., Карук, І. В., & Король А. В. (2022). Підготовка майбутніх педагогів до реалізації середовищного підходу до організації освітнього процесу в закладах дошкільної і початкової освіти в контексті впровадження європейського досвіду. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць*, 64. Вінниця: ТОВ «Друк плюс. 161-173. (індексується у наукометричній базі даних Google Scholar, Index Copernicus International, внесений до переліку фахових видань України категорії «Б»).

Посилання на публікацію <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5048/4451> (автор. внесок – 0,1 друк.аркуша).

DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2022-64-161-173>

6. Колеснік, К., Комарівська, Н., Карук, І., & Пахальчук, Н. (2022). Розвиток зв'язного мовлення старших дошкільників засобами театралізації. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, 17(2). Слов'янськ, 127-138. (індексується у наукометричній базі даних Google Scholar, Index Copernicus International, внесений до переліку фахових видань України категорії «Б»). Посилання на публікацію

<http://profped.ddpu.edu.ua/article/view/259997/256365>

DOI: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.17.2022.259997> (автор. внесок – 0,1 друк.аркуша).

7. Крутій, К. Л., & Карук, І. В. (2021). Дитячі okazіоналізми як вид елементарного експериментування зі словом. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : педагогіка і психологія*, 65, 35-40. (індексується у наукометричній базі даних Google Scholar, Index Copernicus International, внесений до переліку фахових видань України категорії «Б»). Посилання на публікацію <https://vspu.net/nzped/index.php/nzped/issue/view/190/209>

DOI: [10.31652/2415-7872-2020-65-35-39](https://doi.org/10.31652/2415-7872-2020-65-35-39) (автор. внесок – 0,1 друк.аркуша).

8. Карук, І. В., & Колеснік К. А. (2021). Реалізація освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтв» у процесі експериментування та групової діяльності дошкільників. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя : КПУ, 74, 19-23. (індексується у наукометричній базі даних Google Scholar, Index Copernicus International, внесений до переліку фахових видань України категорії «Б»). Посилання на публікацію http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/74/part_1/5.pdf

DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.74-1.3> (автор. внесок – 0,1 друк.аркуша).

9. Карук, І. В. (2020). Гра-експериментування як засіб розвитку дослідницької активності дошкільників. *Інноваційна педагогіка*, 20, 142-146. (індексується у наукометричній базі даних Google Scholar, Index Copernicus International, внесений до переліку фахових видань України). Посилання на публікацію http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/20/part_2/20-2_2020.pdf

DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2020-20-2-30>

10. Карук, І. В. (2020). Дефінітивний аналіз та сутність поняття «експериментальна діяльність». *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : педагогіка і психологія*, 61, 30-35. (індексується у наукометричній базі даних Google Scholar, Index Copernicus International, внесений до переліку фахових видань України категорії «Б»). Посилання на публікацію

<https://vspu.net/nzped/index.php/nzped/issue/view/186/nzped-61-2020>

DOI: [10.31652/2415-7872-2020-61-30-35](https://doi.org/10.31652/2415-7872-2020-61-30-35)

11. Крутій, К. Л., & Карук, І. В. (2018). Підготовка майбутніх вихователів до запровадження технології «Освітня подорож» як форми реалізації партнерської діяльності дитини і дорослого. *Сучасні інформаційні технології та*

інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми», 52. ВДПУ, Вінниця, 329-332. (індексується у наукометричній базі даних Google Scholar, Index Copernicus International, Україна наукова, внесений до переліку фахових видань України). Посилання на публікацію <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=26432.pdf> (автор. внесок – 0,1 друк.аркуша).

Публікації в іноземних наукових періодичних виданнях

12. Karuk, I. (2022). Organization of children's experimentation in environmental education of preschoolers. *Sustainable Development: Modern Theories and Best Practices*, Tallinn: Teadmus OÜ, 150-152.

Посилання на публікацію https://api.teadmus.org/storage/published_books/monthly_thesis_book_03-04_2022/book.pdf

13. Karuk, I. (2021). Game-experimentation as a means of improving the effectiveness of the educational process. *Sustainable Development: Modern Theories and Best Practices*. 34-36.

Посилання на публікацію https://api.teadmus.org/storage/published_books/monthly_thesis_book_12_2021/book.pdf

14. Карук, І. В. (2019). Організація експериментально-дослідницької діяльності дітей у закладі дошкільної освіти. *Perspectives et mise en oeuvre de l'innovation dans le domaine scientifique*. Geneve, Suisse Plateforme scientifique europeenne, 117-120.

Посилання на публікацію <https://dspace.vspu.edu.ua/handle/123456789/9731>

15. Карук, І. В. (2019). Особливості розвитку дослідницької активності у дітей дошкільного віку. *La science et la technologie a l'ere de la societe de l'information*. Bordeaux: OP «Plateforme scientifique europeenne», 20-22.

Посилання на публікацію <https://dspace.vspu.edu.ua/handle/123456789/9732>

16. Karuk, I. V. (2018). Development of search and research activity of preschool children during the use of the technology «Educational trip». *Imperatives of civil society development in promoting national competitiveness*, I. Batumi, Georgia: Publishing House «Kalmosani», 254-257.

Посилання на публікацію https://nier.ge/images/Proceedings_of_Conference._Volume_II_December_1314_2018._Batumi_Georgia.pdf

17. Імбер, В. І., Карук, І. В., & Колеснік, К. А. (2018). Використання інформаційно-комунікаційних технологій під час застосування освітніх ситуацій у процесі групової діяльності з дітьми дошкільного віку. *International scientific conference «Modernization of educational system: world trends and national peculiarities»*. Kaunas: Izdevnieciba «Baltija Publishing», 138-140.

Посилання на публікацію <https://dspace.vspu.edu.ua/handle/123456789/3500> (автор. внесок – 0,05 друк.аркуша).

Опубліковані праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

18. Карук, І. В. (2021). *Дитяче експериментування у закладах дошкільної освіти: практикум*. Вінниця: ВДПУ. 68 с.

Посилання на публікацію <https://dspace.vspu.edu.ua/handle/123456789/9733>

19. Крутій, К.Л., Грицишина, Т. І., Голюк, О. А., Деснова, І. С., Зданевич, Л. І., Каплуновська, О. М., & Карук, І. В. (та ін.). (2019). *STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт: альтернативна програма формування культури*

інженерного мислення в дітей передшкільного. Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД. 146 с.

Посилання на публікацію <https://lips.in.ua/product/stream-osvita-abo-stezhinki-u-vsesvit-alte-3/> (автор. внесок – 0,1 друк.аркуша).

20. Карук, І. В. (2020). Дитяче експериментування: організація дослідницької діяльності у початковій школі. *Учитель початкової школи*, 3-4, 17-19. Посилання на публікацію <https://upsh.com.ua/2020-3>

21. Карук, І. В., & Стахова І. А. (2020). Феєрична кулінарія. *Учитель початкової школи*, 5, 7-13. Посилання на публікацію <https://upsh.com.ua/2020-5> (автор. внесок – 0,1 друк.аркуша).

22. Карук, І. В. (2019). Пізнавально-дослідницька діяльність з дітьми раннього дошкільного віку. *Молодий вчений*, 5.2 (69.2), 136-139. Посилання на публікацію <https://dspace.vspu.edu.ua/handle/123456789/4400>

23. Карук, І. В., Білик, Т. С., & Колеснік К. А. (2019). Дитяче експериментування як засіб розвитку пізнавальної активності старших дошкільників. *Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень*, 11 (14). Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 96-98. Посилання на публікацію <https://vspu.edu.ua/science/art/a207.pdf> (автор. внесок – 0,2 друк.аркуша).

24. Любчак Л. В., & Карук І. В. (2019). *Перші сходинки до педагогічної професії: практикум з навчальної дисципліни «Педагогіка загальна зі вступом до спеціальності» для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта»*. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД». 61 с. Посилання на публікацію <https://dspace.vspu.edu.ua/handle/123456789/4618> (автор. внесок – 1 друк.аркуш).

25. Присяжнюк, Л. А., Стахова, І. А., & Карук, І. В. (2018). *Основи природознавства з методикою: практикум з навчальної дисципліни для студентів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка*. Вінниця: Планер. 142 с. Посилання на публікацію <https://dspace.vspu.edu.ua/handle/123456789/2380> (автор. внесок – 0,5 друк.аркуш).

26. Карук, І. В. (2018). Розвиток пізнавальних інтересів у дітей дошкільного віку в процесі експериментальної діяльності. *Молодий вчений*, 5.2 (57.2), 89-92. Посилання на публікацію <https://dspace.vspu.edu.ua/handle/123456789/3465>

27. Карук, І. В. (2017). Наступність у використанні проблемного методу навчання як один із засобів активізації пізнавального інтересу дошкільників та молодших школярів. *Інноваційні наукові дослідження у галузі педагогіки та психології*. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 10-15. Посилання на публікацію <https://dspace.vspu.edu.ua/handle/123456789/876>

28. Карук, І. В. (2017). Підготовка майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку комп'ютерної грамотності. *Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті сучасних освітніх парадигм*, 6. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 66-69. Посилання на публікацію <https://dspace.vspu.edu.ua/handle/123456789/2412>

29. Карук, І. В. (2017). Траєкторія розвитку дітей з особливими потребами в педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського. *Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи*, 4, 117-119. Посилання на публікацію: <https://dspace.vspu.edu.ua/handle/123456789/2788>

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Карук І.В. «Експериментування як вид діяльності дітей у дошкільній педагогіці України (середина XX – початок XXI століття)» за науковим рівнем, практичною цінністю, змістом та оформленням відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради Закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а також напряму досліджень освітньо-наукової програми Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань Освіта/Педагогіка.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

Дисертаційну роботу «Експериментування як вид діяльності дітей у дошкільній педагогіці України (середина XX – початок XXI століття)», подану Карук Інною Василівною на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

Головуюча публічної презентації:
доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри педагогіки,
професійної освіти та управління
освітніми закладами

